

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.

Hat hónapra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékekkel együtt: 1—100 szög 1 frt 30 kr., a 100-on fölös minden szó 1 krajczárjával számítottatik. E hirdetések után járó díj előlegesen közzendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléséért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

Restauráció előtt.

Az ország összes megyéiben, így Barsvármegyében is, megindultak a választási mozgalmak, megszűnt a szélesend, készülnek mindenütt a restaurációra, melyhez általában két fő-uton, — vagy a valódi érdem méltatása, vagy a személyes érdekek tett szolgálat útján — jut el a választók tömege.

Lényegében mindkét út és mód ugyanaz: a megye megkapja új hivatalnokait, s ezzel a restauráció teljesítve van; eredményében azonban nem mindegy, mert kérdés, egyfelől: meg van-e elégedve a közérdek az új organumokkal? s másfelől: elég van e téve a személyes érdekeknek?

Ez utóbbiakhoz — részünkről csak annyiban van közünk és szavunk, hogy a magán- és személyes érdekek nemhogy teljesebbé, vagy tekintetbe, de még pusztán szóba se vétessenek ott, hol a megyéről, az összes megyei közönség érdekeiről s ezeknek lelkiismeretes és lehető legjobb kielégítéséről kell gondoskodni, intézkedni.

A restauráció nem az egyes, hanem az összes igények és érdekek olynemű intézménye, melynek eredménye rendszerint olyan, amilyen a két főtenyező: a választók s a választandók.

A megyei restauráció teljesen hasonlít egy gépezet figyelmes átvizsgálásához, mely, — ha lelkiismeretesen teljesítettik, — kimutatja: melyek a haszonvehető organumok?, s föltüntet: melyik géprészek ezélszerűtlenek s azok minőkkel helyettesítendők?

Azért, semmi okuk nincs az álszemérem, vagy a bántott önértet följajdulására azoknak, kik a restaurálandó megyei gépezet jövő organumaiként alkalmaztatni kívánván, jó tulajdonaik mellett — kevésbé, vagy többé — rossz oldalait is tekintetbe vétetnek a választók által; mert önként következik, hogy aki a közélet terére lép s ott nyilvánosan működni akar: az e lépésével bírálatra jogosított maga fölött minden választót.

Azon választók, kik bírálják, — okosan, sőt kötelességszerűen cselekednek, mert a választók szavazata nemcsak jog, mit kortes-befolyás útján az urnába dobni: egyenlő az egyéni szabadság lealázásával, de oly kötelesség, mit önálló belátással teljesíteni: szent parancsa a lelkiismeretnek.

Azon választók pedig, kik — ha nem is hívei a kortes-törekvéseknek, de önszemélyiségük tulbecsülésében megszokták követelni, hogy előttük az aspiránsok tisztelegve hódoljanak s kegyeciket, pártfogásukat kérjék: az ily öntetszelgő nagyságok valódi hátramoszditói a jó ügynek, mert sértett hiuságuk tudatában — nem a megyét, de önmagukat tekintvén, bosszúból „megmutatják: hogy csak azért se lesz N. N. megválasztva“, mert az ő befolyásukat elfeledte, nem akarta, vagy nem ért rá személyes tisztelgéssel kikérni.

Lehetnek, talán vannak ilyenek megyénkben is, kik a hiuság logikája szerint csak akkor szavaznak a megyének jó hivatalnokot, ha ez előbb az ő magasra becsült személyiségüknek illő mértékben mutatta be a hódolat tömjénjét.

Ha vannak ilyenek: úgy azok veszedelme- sebb ellenségei a jó közigazgatás reorganizációnak, mint a kortes-lőrével eltántorított választók; mert a sértett hiuság feszültebb hurokon játssza

a toborzót, semmint a személyes érdekek bármelyike.

Akik eddig így tettek, lelketlenül cselekedtek, ha bár különben szerették magukat jó hazafiaknak deklarálni.

Hogy valaki jó hazafinak tartassék s mint ilyen helyesen teljesítse kötelemait, ahhoz — a higgad s belátó értelem mellett — még alkotmányos lelkület is kívántatik.

Már pedig alkotmányos embernél — országos dolgokban: „a haza —“, megyei dolgokban: „a megye minden előtt!“

A tajték.

— Irta: HANUSZ István. —

Bár a házi iparnak azon ága, mely önkészítette cigarették gyártásában nyilatkozik, mind több és több híveket toborz a dohányzó-világban, azért a tajtékipipák árszökésként ma sem vesztettek; mit ha egyéb nem is, de azon tény bőven igazol, hogy a tajték-ásvány, mint bányatermék — még mindig növekvő kereslet tárgyát képezi. Amint ma számtalanon vannak kik örövendve nézegetik, mint ült tajtékipipájuk mind érettebb és élénkebb gesztenyebarna színt, mi a pipát szakértő szemében értékesebbé teszi: úgy elmondhatni, hogy — különösen keleten — a sajátosságosan metszett és művészileg munkált tajtékipipák ma is fénykorukat élik. De nyugaton sem hiányzanak, kik tajtékipipa-gyűjteménnyel ékesítik dolgozószobájuk falát, és örömeiket lelik abban, ha pipáik sorában a díszmetsző-, ötvös-, vagy épen ékszerész művészetére valló, s olykor drága kövekkel is kirakott darabokat mutatnak föl.

A tajtéknak neve — Kisázsiaiban, honnét az Európába kerül — „myrsen“, amely tatár eredetű név a csapó föld egy nemét is illeti, de mivel fehéres színe, laza szövete, csekély súlya, enyhe és zsíros tapintata azt a tenger hullámfodrainak élén megjelenő fehéres habokhoz teszi hasonlóvá esetleg tengeren túlról hozzák: majd minden európai nép nyelve a tenger termékének jelzi. A német: Meerschaum, a francia: Écume de mer, az angol: Seafoam, az orosz: Uchuma del mare, az orosz: Morskaja pinka — névvel ruházta föl, mely eljárástól a magyar elnevezés sem esik épen messze, mert nyelvünk optikája szerint nemcsak a ló, hanem a fölbőszült hullámok is tajtéket mutatnak. De talán egy kis titkolódzás is elősegítette a képes kifejezésű elnevezést a tajték anyag használatának meghonosulása idejében, mert a régi kereskedők, hogy ezikkeik kelendőbbek legyenek, örömezt adtak azoknak sajátosságú elnevezést és lehetőleg titkolni igyekeztek a forrásokat, honnét azokat nyerték.

Amint a tajték pipametszőink kése alá kerül, már nem egészen nyers bányatermék, miért még ásványgyűjteményekben is leginkább olyan darabokkal találkozni, melyek első megmunkáltatásukon már termelő helyükön mentek keresztül; sőt akárhány vegyelemzés is már nem az eredeti állapotú tajtékon ejtődött meg, minél fogva azok eredményei különbözőnek a nyers tajtékanyagon eszközölt vegyvizsgálattól. Leghitelesebb eddig Lychnell és Schultz elemzése, mely szerint 100 rész tajték tartalmaz 616 kovásvavat, 265 magnesiát, 11-9 vizet, tehát ez ásvány viztartalmu kesermész-kovag. Klaproth is elemzett tajtéket, de mivel ő abban jelentékeny mennyiségű szénsavat lelt, gyanu fér hozzá, hogy nem valódi anyag került kezei közé. A későbbi vegyészek ezt többé benne nem találták.

Az eredeti tajtéknak, amint az lelhelyén előfordul, következő jegyei vannak. Felérszíne — sárga, vörös és szürke árnyalatba megy át, földes szövege fénytelenéget csak ott veszíti el, hol megkarecolódik; puhább a mészpátnál, keményebb a gipsznél; erős lyukacsossága folytán mohón szívja be a vizet, minél fogva tapad a nyelvhez. Vízben szétmállik és pépet alkot, elejente uszik a vizen de utóbb elül. Fajsúlya Breithaupt szerint 0-988—1-279 közt ingadozik, de ha tele itta magát, kétszer oly súlyossá is lesz, mint a víz. A megmunkált tajtéknak ismertető jele gyanánt azt tekintik, hogy az ezüst hágy-e rajta nyomot, ha vele végig karecolják, mert az utánzótt, hamisított anyagon e próbaműtétel szürke esiköt csinál.

Ásványtani munkák e könek lelhelyeit meglehetősen számban sorolják föl, de úgy látszik, hogy egye-

dül a Natoliából származók alkalmasak pipakészítésre. Mivel a keresztényekre nézve nagyon meg van nehezítve a bányákhoz való jutás, azon hiedelem tejedt el, hogy a tajték Brüsszából jön; pontosabban jelezve azonban Kilesik fata mellett vannak a bányák Eski-Seher, vagy Eski Shokertől délkeletre mintegy 40 kilométernyire; vékony márga- és áradmány- rétegek alatt, alig néhány láb mélységre a fölszinttel terel el vízszintes irányban a tárna, melyben lámpafénynél 40—50 munkás dolgozik. Itt az évi termelés mennyisége 400,000 kilogrammra tehető, mi mintegy 10 millió frt értéket képvisel.

Görögországban Negroponte szigetén és Thiva (hajdan Thebae) környékén találunk tajtékföldet, de alkalmazásáról alig tudunk valamit, kereskedésben legalább a balkánfélszigeti tajték végkép ismeretlen. A pyrenaei félszigeten két helyt kerül elő: Pinheiro körül Portugáliában syenit közé ágyazva, Madrid környékén pedig a Vallecasi község szolgáltalt tajték-agyagot, mely mint tisztátalan feleség porcellángyártás és üzálló-kőedény készítésére használtatik föl; amely pedig Morvaországban Hrubseitznál serpentin-közetbe van ágyazva, szinte nem használható úgy, mint a natoliai.

Nem egyéb a tajték, mint a földben vegyi uton átalakult kőzet. Igazolják ezt a Vallecasinál benne előforduló pseudomorph mészpát-kristályok, melyek előbb valódi mészpátok voltak és most anyaguk tajtékká változott. Hasonló eset van a tajtékhöz közel álló szalonna-kőnél, mely vele vegyialkotmánya és külső ismertető jeleire nézve közel rokon, ebben a keserpát és hegyjegőző alkristályalakjai fordulnak elő; sőt a vallecasi egészen fiatal képződménynek tekinthető, mert benne jelenkori, pl. éti esiga (Helix)-zárványok találkoznak; úgy lehet, hogy nem hiányzanak ezek a kisázsiai tajték-agyagban sem, de a geológusoknak nem igen nyílik alkalmuk annak fölépülési viszonyaival bővebb ismeretséget kötniök.

Nöggerath Jakab szerint nem igen ismeretes az időpont, mikor kezdett a tajték Európában mint kereskedelmi cikk föltűnedezni; ugylátszik, a törökök hozománya, mert még Agricola, az ásványtan atyja, a XVI-ik század közepe táján nem emlékezik meg fölé, az ásványtannal foglalkozók előtt azonban a XVIII-ik században lesz ismeretessé.

Natoliában következőleg készítik el a tajtékgagyagot. Fallal kirakott gödrökben vízzel keverik föl és azután egyideig állani hagyják, ekkor az erjedésnek bizonyos neme mutatkozik nála, amennyiben záptojáshoz hasonló szag fejlődik ki belőle; ezt — ugylátszik — fekvő helyéről hozza magával a bányából és aközben vesztí el, midőn a jelzett módon lugezás alá vetik. Az azonban sajátosságos, hogy a vegyelemzések könkéneget nem mutatnak ki benne.

Azt mondják, hogy a legjobb tajtékanyag nem kerül külföldre épen úgy, mint a legjobb thea nem, — amint ezt Chinában szüresölök föl, úgy amazt Kisázsiaiban dolgozzák föl leginkább pipákká. Az így nyert anyagot némileg kiszáritják rézmintákban, melyek a pipaalakot durvánnyosan már magukon viselik és azután vékony lyukat húznak belé és egészen kiszáritva kerül forgalomba. Európába Konstantinápolyon és Trieszten át jut, vásárhelye csakugy, mint a könyveké: Lipese. Legtöbbet dolgoznak föl belőle Ruhlában, Thüringenben, valamivel kevesebbet Lemgo-ban, — Lippe-Deimoldban; újabban Páris, Bécs, Budapest, Genua, Turin, Nürnberg, Essenben is meglendült máig a tajtékipipa-ipar. A 60-as évek közepe tájáról van adatunk, mely szerint Ruhla és szomszédságában 10—15 kis falu 540,000 tajtékipipát és 5 millió fölül tajtékatánzatot készített.

Amint a tajték-anyag vásárra jön, egy-egy ládában 60—200 darab található, a nagyobbak kisebbekkel vannak keverve. A ládákat fölbontatlan adják el, miért a pipagyáros előre nem tájékozhatja magát, vajjon jó üzletet csinált-e; mert a szortírozás azután történik aszerint, amint a darabokból mit lehet alakítani. Sokszor csak földolgozás közben jut fölszínre egy-egy üveg, vagy kemény kő a tajtéknak, az ilyen aztán mustardarab lesz. Némely nagyobb darabból 3 pipa is kitehik, ha azt az eredetileg beléfurt szük nyílásnak mēnete megengedi.

A kifaragott tajtékipipáknak csekély része minden további eljárás nélkül jut forgalomba és az ilyenekből esik legjobban a dohányzás, szemre azonban az ilyenek nem szépek. A legtöbbet viasz-, vagy olajpipákká dolgozzák föl; ezek előbb vagy az eszterga-

padra, vagy pedig a pipametsző kése alá kerülnek, mely azokra domborműveket, vadászcenákat, állatokat, ezimereket, arabeszkákat készít, sőt még olykor vésői (ezizellirozza) is. A viaszpipák langyos marhafaggyu-olvadékba jönnek, azután leütötték és hideg faggyuval dörzsölik, a másodszori megmártás forró fehér viaszban történik, mely ezet-velő- és gipszszel van keverve, hogy likaesai teljesen betömődjenek.

Most a tisztítás fáradságos műveletei következnek, melyre sok gond fordítandó; előbb gyapjával, azután flannelal, surló-füvel, horzsaakóval, végre angol-krétával simítják. Csak a rosszabb minőségű és nem egészen fehér anyagokat hagyják meg olajpipáknak és ezek is különféle manipulációnak esnek alája lemmagolaj hozzájárulása mellett; sarga színt a gummi-gattitól, vöröset a sárkány vérfa (Dracena) nedvétől kapják.

A faragásnál elhullott forgács és törmelék, ha hozzá porcellán-agyagot és gipsz kevernek, utána: tájtékpipák készítésére használható föl és pedig jelentékeny nyereséggel. Ezeket Ruhlából hozták legelőször forgalomba 1771-ben. Készítésük a következő: a tájtékhulladékot megőrlik, timsóval és len-lajjal főzik és ha megszilárdul, alakba öntik, azontul való kezelése úgy megy, mint a valódi tájtéké. Mielőtt azonban mártás alá kerülne az ilyen pipák, nagyobb tartósság kedvéért kiegészítik és bevonják kopál-lakkal. Az így került hulladékból ismét pipákat készítenek és folyékony hulladékanyag felhasználása mindaddig, míg az mind több és több kovaszavat veszítve, végre a szárazságnál föltartóztatlanul szétesik. Az utána: tájtékpipák 1, 2, 3, 4, 5 stb. fokú jószágok; annyi azonban tény, hogy egy valódi tájtékpipa többet ér, mint egy egész tucsat utána: tájtéké 1-ső vagy 2-od fokú is.

Ruhla és környéke nem csupán tájték- és utána: tájtékpipákat készít, hanem minden nemzet izlése és a legújabb divat figyelembevétele mellett. Az itt is meghonosult munkafelosztás folytán képesek mindezt oly olesón előállítani, hogy fölkölti az ember bángulatát. Évi ipartermelésük mintegy 2 millió 700 ezer forra becsülhető. A 60-as évek közepe táján készítették 27 millió kupakot pakfong, új ezüst és valódi ezüstből, 19 millió gégecsatornát és láncot pipákra, 15 millió pipaszárat, 15 millió teljesen felszerelt porcellánpipát, 5 millió fapipát, 3 millió agyagból és lávából, 60 ezer dohányzacskót. E készítményeket ott 30 nál több kereskedő árulja; és mindezen erőlködés csak arra való, hogy füstbe menjen; de épületes dolog, hogy annyi ezer családnak megszerzi a mindennapi eledelt.

Különfélék.

— Oszlány vidékéről a Pozsony vidéki Lapokban Handlova-oszlányi érdekelt ség aláírást ad egy fölszólalás jelent meg, mely a Bar-nyit ai határ rendezetlen közlekedési útjai miatt emel panaszt, s konstatálja a többi között, hogy Bars-megye észak-nyugati része teljesen el van zárva a nyugatföli közlekedéstől. Javasolja tehát a ezikk: hogy

az eddigi kerülő-utak helyett Nyitra megyét Barssal, Handlova községet Jánoshegy községgel, illetőleg a veseti állomással közforgalmi összeköttetésbe hozni nemcsak célszerű, de szükséges is; erről azonban le kell egyelőre mondani, mert e tájon a megjavítandó utak száma úgy Nyitra-, mint Bars megyében nagyon tetemes. E költséges ut helyett tehát legalább a postaközlekedés gyorsítása volna életbe léptetendő. Így a többi között: az e vidék nyitra megyei községei közé beékelte Oszlány-járási községeknek Bars megye garamvölgyi községeivel és Ar-Maróttal való közlekedése és forgalmának gyorsítása céljából kívánatos, hogy a napokénti közvetlen postaösszeköttetés életbe lépjen. Az itt vezető utak közül a bars megyei 15 kilométernyi utat egy része, habár javítást igényel is, de kevés költséggel lenne javítható, amennyiben már eddig is kölapokkal van ellátva. Ezt a csekély áldozatot pedig Bars megye szívesen meghozhatja, mert ezen postai összeköttetés létesítése különösen érdekében áll.

— Halottak estéje hagyományos kegyelettel folyt le a helybeli sirkertben, mely a kegyelet által gyújtott szantalan fákyá- és gyertya fényénél koszorú- és virággal borított sírokat tárt a számos jelenvöltak elé. Sűű csoportokban hullámozott a közönség a holtak országában, mely ez alkalommal, a kedvező időjárás folytán meglehetően érdekes képét tárta föl a mulandóság komor reminiscenziáinak. Az est jelentőségét nagyban emelte s mintegy főmozzanatát képezte a szabadságharc hőseinek emléksobránál lefolyt azon kegyeletese esemény, midőn a csinosan földiszitett és kivilágított emlékek előtt a képezői ifjuság sorakozott s ott Vörösmarty S z ó z a t át lelkesen énekelte. A szöveget elénekelte G y a r m a t h y Imre képezői növendék mondott sikerült alkalmi beszédet.

— A szőlődezsma váltásági tartozások lerovása ügyében a pénzügyminiszter körrendeletileg intézkedett: hogy mindazon községekben, melyeknek határában dezsma váltásággal terhelt szőlők vannak, a községi elöljárók a helyben szokásos módon tegyék közhírré, hogy a váltásági-kötelezettség közül azok, akik a szőlődezsma váltásági tartozások lerovására vonatkozó 1883-ik évi XI. t. cz. 3. szakaszában foglalt kedvezményekre jogos igényt tartanak, ebbeli igényüket írásban, vagy szóval a községi elöljáróságnál 1884-ik évi február hó 1-éig jelentésük be. Az idézett törvény szerint a pénzügyminiszter az 1869. évi január hó 1-ső napjától 1882. évi december 31-ig terjedő időszakra eső szőlődezsma váltásági részletekből az 1882-ik év végéig le nem rovt, a törvényben megállapított részösszegeket és késedelmi kamatokat oly esetekben, midőn azok a váltásági-kötelezettséget elemi csapások, vagy a filokszera-vastatix pusztításai miatt a szőlő jövedelméből be nem hajthatók és azoknak behajtása csakis az ingatlanra vezetendő végrehajtás útján volna lehetséges: az állam kincstár követeléseiből kitorólhetheti; az 1868. XXIX. t. cz. értelmében megállapított szőlődezsma váltásági összegét pedig oly szőlők után, melyekre nézve a megejtett hivatalos vizsgálat kideríti, hogy azok egész dűlőket, vagy azok nagyobb részét magukban foglaló területeken a váltásági-kötelesek által éve-

ken át nem műveltetnek: a fenforgó körülményeknek megfelelő mértékre leszállíthatja.

— Hymen Farkasfalvi M a u k s Endre pénzügyi fogalmazó, mult hó 28-án jegyezte el M é h e s Mariskát, M é h e s Sándor, (Hont megye) kökeszi földbirtokos kedves leányát.

— Előléptetések a honvédségnél. Öfelsége a király, — R ó n a y Gusztáv I. oszt. honvédség alagsági századost f. hó 1-től kezdve, jelenlegi rangfokozatában való megmaradás és az őrnagyok számára rendszerezett illetékek élvezetének engedélyezése mellett, a Léván állomásozó barsi 61-ik honvédszázalaj parancsnokává, — továbbá ugyancsak a lévai honvédségnél levő K e r l i n g Gusztáv és K a m m a n Hugó tetteleg állománybeli hadapród-tiszthelyetteseket h a d n a g y o k k á nevezte ki.

— Az állami középipartanoda igazgatóságától. Az építő iparosok téli tanfolyamára a budapesti állami közép ipartanodában (VIII. bodzafa utca 28. sz.) még november hó 15-ik napjáig be lehet iratkozni; fölvétnék a 11-ik életévet betöltött azon közműves, ács, és köfaragó segédek, akik olvasni, írni és számolni tudnak s legalább egyévig a gyakorlatban működtek.

— A roszkosi gyümölcs telep. Megyénk északi részén, Ar-Maróthól nem messze fekszik a roszkosi pusztasza ezen a nagyharc vergődött gyümölcsös. A birtok, melyhez a gyümölcs telep tartozik, 3400 hold kiterjedésű. A gyümölcsöt 1825-ik évben, akkori tulajdonosa, J e s z e n s z k y József alapította egy általa kiirtott ősi tölgyerdő helyén, hová még életében fokozatosan 280 holdat ültetett be gyümölcsfákkal, átlag 6 ölnyi távolban egymástól. Ott is van eltemetve a gyümölcsösnek egyik festői szép pontján, h o l diszes emlékkő van hamvai fölé emelve e fölírással: „Insera Daphnae piro, corpeut tua poma nepotes“ (magyarul: ültess Daphnae körte salmafákat, majd élvezni fogják az unokák). Jogutóda: M a j t h é n y i László 1871-ben vette át a gyümölcsös és fokozatosan kibővítette, ugy, hogy jelenleg már 320 hold van kiültetve. Teljesen elkülönített szakaszokban jelenleg létezik a telepen: cseresznye- és meggyfa 8200 db., almafa 8100 db., diófa 3300 db., körtefa 900 db., szilvafa 500 db., nyári barack 100 db., éges gesztenye 400 db., naszpolya, berkenye és birs 25 db., összesen 26,025 db. A fák kora különböző, mert több éven át szaporították s a fagy által tett károk folyton pótolhattak. Fajokra nézve van itt az anyagyümölcsösben 479 almafaj, 12 közönséges meggyfaj, 15 amarelle-faj. Egy különös specialitás is fordul elő, az ugynevezett: szeptemberi és októberi ezukor-meggy, mely ropogossága folytán szállításra kiválólag alkalmas, de ize is kitünő jó. — Ezen, európai hírűvé vált gyümölcs telep ékesen szőlő bizonyítéka a gyümölcsészet hasznosságának s jövedelmezőségének, mely egyuttal vonzó és követéseméltó példaként szerepel a kellő és alkalmas földterülettel rendelkező birtokok előtt.

— R ö v i d h i r e k. — Időjárás: a jövő hétre északkeleten közepes, derült, — éjjel gyöngye fagyos, délnyugaton változó felhőzetű időt várhatni, helyenként esapadékkal. — Krajezar-jubileum volt e hó 1-én,

Tárcza.

Koszoru helyett.

— Elbeszélés. —

Délfelé járt az idő, Á g n e s az ablaknál elmélyvedve egyedül ült, még mindig reggeli pongyolában. Szobájának ajtója kopogtatás nélkül fölnyitott, de ez nem zavarta Ágneset még akkor sem, midőn a belépőtől e különös szavakat hallá magához intezni:

— Az ég szerelmére, ne ejts kétségbe, leányom, gondold meg, hogy vagyonom, becsületem forog kockán miattad.

— Miattam nem. Vagyonomból csak annyit élveztem, amennyit nevelésem igényelt.

— Hát becsületem?

— Becsületed? Ahhoz nem nyultam. Ha miattam látsz rajta csorbát, annak is te vagy az oka, mert...

— Mert nem adtalak nőül Szelényi Kristófhhoz — ugy-e? — kinek most... No, de hagyjuk ezt, beszéljünk bizalmasabban; értsük meg egymást, Ágnesem, hisz én nem jöttem szemrehányásokat tenni. Lásd, az illető, ki kezded óhajtni, elég esinos, sőt szemrevalóbb ifju, mint Szelényi, meg aztán elég vagyonnal is bír, hogy rangsz-rű életmódban tartsa jövendőbelijét s azonfölül — ha téged nejevé tehet kötelezettséget vállal megingatott vagyonom helyreállítására. Ime, győződjél meg róla ten-szemeciddel, olvassd e házassági szerződést s irdd alá nevedet menyasszonyként.

— Önnek, atyám, — szolt Ágnes, vontatottan kezébe véve atyjától a szerződést, — elégszer nyilatkoztam már e kérdésben, négyszemközt is, mások jelenlétében is, minék ismételnem azt újra?

— De gondold meg!

— Régen meggondoltam. Önnek, mint atyámnak, másként nem nyilatkozhatom, hazudnék, ha azt mondanám, hogy Kristóft nem szeretem. Senkit, csak ötet egyedül. Hogy ő atyámnak nem tetszik, mert szegény, kinek egyedüli vagyona: becsülettel viselt hivatala, — arról én nem tehetek.

— Kegyetlen leány! Jól tudod, hová jutottam tekintélyem és vagyonommal, ott állok az örvény szélén, csak még az kell, hogy abba egy kéz, leányom keze, taszítson bele, s talán meg is teszed, kedves mérnököd kedvéért!

— Atyám!, — szolt átható hangon Ágnes — Kristóf büntelen, ötet hagyd ki haragod listájából, ott csak én szerepek, ki őszívem sugallata szerént több boldogságot látok a szerény mérnök oldala mellett, mint ezer olyan bankárfiu házában, kinek apja, a tiéddele együtt annyi sokak vagyonát söpörte fölújába.

— Söpörd vissza, te rajtad áll.

— Boldogságom árán, nemde? Soha! Különbem itt most ketten vagyunk: atya és leány, az atyának megmondtam, már szándékomat; és most válaszolok a „kérenek“. Ön, mint leánykérő helyesli-e, hogy szívemet megtagadva, másnak nyujtsam kezemet, egy bukott vagyon kárpótlásáért.

— Igen. Sőt gyermeki kötelességnek tartom ezt.

Hátrátantorodott a székre a leány. Zaklatott keblében dűlő harezra kelt a gyermek kötelessége a szív szerelmével. Vére hevesen lűkített s arcába szökött, majd elhalványult s márványszerű alakká vált, míg agyában az ellentétes gondolatok s eszmék tomboló tánczezal kergették ajkaira e szörnyű kijelentést: „Nem kértem az életet senkitől, ne követeljen hát tőlem senki kötelességet!“ Szörnyű szép, szánandó szép volt e pillanathban. S e kétségbeesett szavak már ott ültek ajkain Ágnesnek, de mégse mondta ki, megővta jó szelleme, mely helyette az atyát szólaltatá meg.

— Ha szereted atyádat, Ágnes, légy neje a bankár fiának, ki téged nagyobb hévvel szeret, mint Szelényi.

A márványarcot most pir önté el az atya szavaira. A szív találékony képessége új fordulatot adott a kínos helyzetnek.

— Jól van, atyám, megteszem, én neje leszek a bankárnak s lemondok Kristófról — egy föltétel alatt.

— S a föltétel?

— Azonnal megírom a bankár fiának.

— Fölösleges, megmondhatod neki előszóval; ő itt van, ott kint az udvaron várja az eredményt: hiszen tegnap belcegyezéset adtad nekem, hogy őt személyesen elfogadod.

— Igen.

A csemettyűsinórhoz nyult Ágnes, meghuzta azt, s a belépő szobalánytól kiűzent az új völegénynek. — Az atya föllélegzett, Ágnes lélegzete visszafójtódott. Némán, de izgatottan várt a közelgő percze mindakettő, a mély esőndben csak a kanárimadár nesze hallatszott, amint az üressé vált kendermag-héjakat dobálta ki rostélyán. Hossznak voltak e rövid perczek, míg az ajtón belépett s előttük állt a bankárfiu ellesett eleganciával hajolva meg Ágnes előtt. A kanári fölhagyott a kendermag-dobálással, a csőid még esőndesebb lett. Ki szóljon itt először?, ez a kérdés. Ágnes kezdte el.

— Feleljen nekem őszintén, Goldberger ur: igaz vonzalomból akar engem nejeinek?

— Legőszintébb vallomásom ott van nagysád kezében.

— E papir? ... Elolvastam már, ez csak atyámat elégíti ki. Nekem egyéb kívánságom is van, ha ön nejevé akar tenni.

— Minden áron! Rendelkezésre állok nagysádnak, csak bírhasam önt, mert én többre vagyok képes, mint Szelényi ur.

— Jó, én neje leszek, ha bebizonyítja azt, hogy engem Szelényi Kristóf nem szeret.

A bankár nem felelt, zavarba jött; de volt mégis ideje gondolkodni, mert Ágnes — ki pongyoláját csak most vette észre — a mellékszobába suhant, hogy magára öltözéket vegyen. Az apa aggódva tekintett vőjelöltjére, mert félt, hogy ez a föladdott nehéz problémát képtelen lesz megoldani.

— Megvan, — kiáltá halkán Goldberger, — én Szelényit megfosztatom hivatalától, van hozzá befolyásom, szegénynyé teszem, azontólül bünső üzleti viszonyba keverem, kompromittálom becsületét — s akkor a győzelem —

— Azt nem éred meg, alávaló! — kiáltott előrohanna Ágnes, ki e perczen egy örült szépségnek tűnt föl, a sértett szerelem furiája lett, egy tétova tekintető démon, ki nem tudja, mit tegyen bántójával. Szilaj kézzel ragadta föl az asztalon heverő házassági szerződést, gombolyaggá nyomorította azt s arcába dobta a bankárnak.

— Az ég szerelmére, leányom, mit tettél?! Nem gondoltad meg, — szolt megtört hangon a székbe hanyatló apa, — nem tudod-e, hogy e tettetdel börtönbe záratod apádat! A vagyonról nem engem, magadat fosztottad meg, rólam pedig a becsület utósó rongyait tépted most le!

Goldberger megmozdult, izgatott arcára egykedvűséget s ajkaira gunyos mosolyt erőltetett, azután a messzegyruult szerződés felé lépett, lehajolt érette s bántó gunyval zsebébe tette.

— Köszönöm, nagysád!, elteszem emlékül, még jöhet idő, hogy ez emléket szívesen visszakéri tőlem, és meglehet, hogy talán nem is sikertelenül, mert — az igazat megvallva — nem hidegen szerettem önt. Adieu! — Nos, ön nem jön velem haza, ex-ipam uram?, már dél van s e háznál az ön számára nem teritnek.

— Ugy van... — sóhajtott fölkelve az apa. — Megyek, nincs mit keresnem itt tovább, idegen e ház

ugyanis e napon tölt be 25 éve annak, hogy a mai krajezárók a monarchiában forgalomba jöttek. — Az amerikai vasutak összes évi áruforgalmát huszonkétezer millió dollárra lehet becsülni, de másrésztől a vasutársulatok roppant el vannak adósodva, adósságuk a lefolyt 3 év alatt 30.000 dollárra szaporodott minden mértőrd után. — A burnót-fogyasztás nagy mérvben apad; az osztrák pénzügyminiszter statisztikája szerint 47.949 kilo burnóttal kevesebb adatot el, mint tavaly. Már pedig szenvedélyes tubákos fél év alatt legkevesebb 3 és fél kilo burnót elfogyaszt, s eszerint az el nem kelt burnót-mennyiség számából kitűnik, hogy 13.700 tubákos egyének megkellett volna Ausztriában, mert különben nem maradt volna annyi tubák eladatlanul. — Porig legett a fővárosi ezirkusz okt. 30-án, esti 6 órákor; szerenese, hogy nem előadás alatt, — mert egyetlen fecskendővel se volt ellátva a fa-alkotmány, s így emberélet nem esett áldozatul. — Az osztriga-fogyasztás Amerikában roppant mérvben terjed, így a múlt évben csak New-Yorkban 11 millió frtnál több értékű osztrigát árultak el. — Esztergom a török iga alóli folszabadulás 200-ik napját okt. 28-án nagy lelkesedéssel és pompával ünnepelte meg; volt ünnepélyes mise, bankett és kiállítás a török időkbeli talált régiségekből. — Elfogták a Nyitra-zsámbokrétli posta kirablóját, neve: Tanesek János elvetemült fia a nagysztricsai koresmáros- és mézárósnak. — A Kinemes-sorsjáték főnyereményét, 50-ezer forintot, egy bécsi szatós nyerte meg. — Oroszországból ismét az a hír szállong, hogy a czár alkotmányával készülő népet meglepni, már ki is volnának jelölve az egyének, kik azt elkészíteni fogják. Szép lesz, ha igaz lesz.

Apróságok. Darázsvespések. I. Régi igazság, hogy amit az emerek egymásnak újkor kívánnak, nem igaz! II. Hja, ha oly tükröt találunk föl, melyben az ember nemcsak képét, hanem szellemét is meglátja: vajmi kevés uracsnak lenne kedve, gyakrabban a tükörbe tekinteni. III. A rendjel-körság annyira elharapódzik: hogy ma-holnap még az ördög is megházasodik, hogy — keresztet kapjon. (A föltámadt Szeged* cz. ünnepi emléklapban, Frankenburg Adolftól).

LEVELEZÉS.

Kis-Kereskény, 1883. okt. 30.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A Bars érdekes szerkesztője egészen helyesen és jogosan szólhat, midőn elhárítja magától a hivatalos jelleget.

Ezt legjobban igazolja az: hogy becses lapja 43. számában „Dixit cacabus ollae“ című cikkjének sem irányával sem tartalmánál azon részével egyet nem érthetek, melyben kijelenti, hogy a megyének, hosszas szolgálati multtal bíró egyik tisztviselője irányában, sem erkölcsi, sem anyagi kötelezettsége nincs.

Én azon pártnak lévén híve, melynek néhai nagynevű vezére indítványára a kiegyezés emlékeztetés napjaiban az országgyűlés a Trón előtt mondá el: hogy „fátyolt vet a multakra“, a rekriminációt ez irányban helyesnek nem tarthatom.

Nem osztom azon nézetét sem, hogy Bars megyének legrégebbi tisztviselője irányában sem erkölcsi, sem anyagi kötelezettsége nincs; nem osztatom pedig épen azon álláspontnál fogva, melyet az okt. 10-ki értekezlet alkalmával magaménak vallottam, s mely magasabb tárgyilagosságból arra indított, hogy első sorban ön magam hívjam föl az értekezlet t. tagjainak figyelmét e kötelezések érvényesítésére ott és akkor, midőn az egyes hivatalokban égetően szükségessé vált teendők mennyisége és fontossága többé kedvező arányba nem hozható azon kimélettel és elnézéssel, melylyel a megye közönsége hosszas szolgálati multtal bíró tisztviselőinek előrehaladott magas kora iránt viseltetni mindenki tartozik.

Ily elvi alapon nincs megkülönböztetésnek helye; quod uni justum, alteri dignum.

Midőn a további félreértések megelőzése érdekében jelen észrevételeimnek becses lapjában is közlését kérem, kérem tisztelt szerkesztő ur, fogadjon egyszerű színd tisztelem és nagyrabecsülésem kifejezését.

Mailáth István.

Közönség köréből.

Köszönet-nyilvánítás.

A f. évi szeptember 4-iki tűzvész által templom- és iskolájától is megfosztott farnadi evang. egyház részére több oldalon gyűjtések eszközöltetvén, midőn az egyik, befejezett gyűjtés eredményét ezennel nyilvánosságra hozzuk, azon nemeskeblű jöltevéknek, kik szerencsétlenül járt egyházunkat annyi részvétellel s oly jelentékeny anyagi segéllyel támogatni kegyesek voltak: egyházunk mély hálóját s forró köszönetét kifejezni kedves kötelességünknek tartjuk.

Kimutatásunk a gyűjtésről a következő:

A Z a j a c z András ur ivén följegyzett adakozások: Zajác András 20 frt, Lévy József 2 frt, Csiba István 2 frt, Kürthy Vilmos 1 frt, Jezerniczky Lajos 2 frt, Glaser Mór 1 frt, Ambró István 3 frt, Bende Ilona 2 frt, Neuhaus Márton 2 frt, Petrovics Károlyné 1 frt, Petrovics Antónia 1 frt, Milecz Armin 1 frt, Milecz Lajos 20 kr, Bathó Lajos 50 kr, Terelmes Károly 50 kr, Czibula János 5 frt, Szádovszki István 3 frt, Szabados János 3 frt, Szádovszki György 4 frt, Szádovszki János 22 kr, Szádovszki János 15 frt, Mezősár Pál 40 kr, Bernát Péter 20 kr, Bernát János 25 kr, Vesztk György 60 kr, Meszár János 1 frt, Meszár István 40 kr, Tráger Sámuel 6 frt, Frankl Mór 1 frt, Kurina János 3 frt, Frankl Mór 2 frt, Hazay Ödön 50 frt, Szmolka Péter 35 kr, Szmolka Jánosné 1 frt, Szádovszki István 2 frt, Trnka János 1 frt 50 kr, Kurina István 3 frt, Tóth István és János testvérek 4 frt, Bagdány János 1 frt 20 kr, Kovács Péter 2 frt, Fendt Róbert 2 frt, Frey János 5 frt, Rosenfeld Jónás 50 kr, Steiner Adám 30 kr, Sonnensein Kálmán 50 kr, Dussics Zsigmondné 1 frt, Gaál András 50 kr, özv. Csernák Istvánné 1 frt, Jakobey Lajos és Vilmos testvérek 10 frt, Orsa Péter 1 frt, Bernát András 40 kr, Goga Jánosné 1 frt, Illés László 50 kr, Polák Péter

1 frt, Buchlovics András 2 frt, Dombay Vilmos 1 frt, Konkoly György 1 frt, Benkovichné 1 frt, Veisz Samu 1 frt, Gaál Sándor 20 kr, Petrovics Zsigmond 5 frt, neves-kosztolányi ev. egyház 10 frt, Richter Mór 5 frt, összesen 200 frt 22 kr, azaz: kétszáz forint huszonkét krajezár.

Kelt Farnadon, 1883. évi november 1 én.

Belesák László,
egyházi felügyelő.

Zajác András,
lelkész.

Köszönet-nyilvánítás.

Alulírott bizottság nyilvánosan nyugtatványozza, miszerint özv. V a r a d y Kornélné urhölgy félvéka lencsét, s D o m j á n Lőrinczné urhölgy 2 frt készpénzt a S t e f á n i a r v a h á z növendékei számára szivesek voltak adományozni.

Nemes jóindulatukért öszinte köszönetet mond Önagyságaiknak

Léván, 1883. okt. 31.

a Stefánia-árvaház bizottsága.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: K ó n y a József város-kapitány.

Buza: mmázsánként 8 frt. — 9 frt. — Kétszeres: 7 frt. — kr. Rozs: 6 frt 50 kr. — 7 frt. — kr. Árpa: 7 fr. 50 kr. — 8 frt 40 kr. Zab: 5 frt. 50 kr. 6 frt 20 kr. Kukoricza: 5 frt. 30 kr. 5 frt. 60 kr. Bab 8 frt. — 8 frt, Köles: 5 frt.

Irodalom és művészet.

A Füllentő élelapp 12-ik száma megjelent változatos, érdekes tartalommal. Ez az egyedüli magyar élelapp, mely rendkívüli ocsósága mellett (egész évre 3 frt. Félévre 1 frt. 50 kr.) annyi mulattatót ad olvasóinak. Kiállítás a legszebb élelappok sorába emeli; képei, kiállják a verseny a jelesebb élelappok képeivel; jóízű humorával igazán tud nevetetni, mulattatni, kerülve minden frivolitást. Érdemes apróságok mellett közöl egy-egy szép képpel ilusztrált hosszabb humoreszket is — A Füllentő megjelenik minden hó 10-én, 20-án és 30-án. Az előfizetési pénzek a „Füllentő“ kiadó hivatalba (Budapest, VIII. stánci-utca 6.) küldendők.

Megjelent és beküldetett az Istóczy György, országgyűlési képviselő s rkesztésében és kiadásában megjelenő: „12 rőpirat“ című antiszemita pártközlöny 4-ik évfolyamának 1. kötetét (októberi) füzet. Az egész évi előfizetési ár 3 frt. Gyűjtők 3 gyűjtött előfizető után tisztelet-példányt kapnak. Az előfizetési öszszegét, letelezéspénzben posta-utalvány útján, a „12 rőpirat“ kiadóhivatalához (Budapest, VIII. Gyöngygyök-utca 8. szám) küldendők.

Koszoru. A Petőfi-társaság heti közlönyeként, Sz a n a Tamás, kitérő tollú írónk ügyes szerkesztése mellett megjelenő Koszoru egyike a magyar szépirodalmi lapok legelőzeteiből, melyben a gyakorlott tollú és ismertebb nevű szépirok művei mellett igen öröndetes látnunk az ifjabb írói és költői nemzedék azon részét, kik az annyira korossá vált „szárnypróbálgatások“ helyett biztos és otthonos figyességgel mozognak a költészet és irodalom területén. E lap a hivatottak napja, bizást állíthatjuk. Legutóbbi számának figyelemreméltó és élvezetes tartalmából — sajnáljuk, hogy

nekem, idegen e város, melyben lányom tiltott viszonyban él egy férfival, kihez tudtem és akaratomon kívül szökött meg ősi hajlékomból. Oh, Ágnes, mennyi bajjal, minő aggodalommal kerestelek, kutattalak, mióta elhagytad a szülői házat, s ime: midőn négy napi, hosszas fáradsággal fölhaláltalak, ismét el kell téged veszítenem, még pedig örökre, mert én nem itt lakom, e ház a Szelényi mérnök háza —

Tovább nem bírta mondani. Ágnes szeméit is előntötte a köny, sirva borult keblére atyjának s zokogva marasztalta azt.

— Maradj itt atyám!; boesáss meg bünömért, de nem volt mit tennem, nem állhattam ellen szívemnek, hogy e házba — bár szökre is — ne jöjjenek, el kellett hagynom szülőhelyemet s városunkat, kénytelen voltam e menekülő lépésre, a te akaratod és szándékod miatt, én csak Szelényi oldalán lehetek boldog egyedül... oh maradj itt, atyám; hidd el, Kristóf tisztelni és szeretni fog téged.

E pillanatban az ajtó egy éles karecsolás hallatszott, melyre az ajtó kinyílt s azon egy vadászélelken vihögő jókedvvel futott a szobába, örvendőn szaglálva össze minden szögletet s a jelenvoltakat. Nyomban utána egy löfegyveres férfi jött, öltözéke elárulta, hogy vadászni volt. Az érdekesarcu fiatalember meglepetése nem látszott kevesebbnek, mint emezeké. A különös benyomás első perzei után, Ágnes a fiatal emberhez vonta atyját.

— Ime, atyám, fogadd el őt lányod férjeül, áldd meg sorsunkat s maradj velünk örökre, ugy-e, Kristóf, szeretni fogod atyánkat?

A fiatal ember jóságos arccal nyújtott kezét az atyának.

— Az öreg ur nem soká maradhat itt — szólt közbe Goldberger, — ő oda fog menni, ahova én akarom.

— Kicsoda ez az ur? — kérdé meglepetten Kristóf.

— Vagyonom és becsületem tönkretevéje, — ments meg tőle, Kristóf fiam!

— Azt nem teheti meg az ön új fia; egy mérnökkel szemben még mindig lebillenti egy bankár a mérleg serpenyőjét —

— Uram!, miféle értelemben beszél ön itt nekem, saját házamban?!

— Ne haragudjék mérnök ur, önnek most örülnie kell inkább, hogy az öreg ur elismeri vejeinek, — gratulálok!, hanem siessenek az esküvővel még ma, mert kedves ipáját holnapmár a hűvösre tétetem.

Mint mikor a mézes nektárt kiütik valakinek a

kezből s helyette a moesár büzhödt levéllel kínálják, ugy érezte magát most Szelényi is, fölforrat haragja a bankár sértő szavaira, kit a kezégyében levő kutyakorbácssal arezul vágott, s feledve a vendégjogot, föhevültségében kidobta az ajtón. Nem lehet esodálni; egyebet nem tehetett szerelme szentélyének bepiszkolásáért.

A kiröpített bankárral elröpült a boldogság anyaga is a háztól. Az egymásnak teremtett szerető párra, a mézes napok helyett, a keserűség ürömpohara várt. Atyjuk — a bepiszkolt becsület tudatát elviselni nem bírta, de nem is akarta bevárni a bankárnak végső hálövetését, irtóztató a gondolatától, hogy egykor tisztelt és becsülettel környezett nevét most a bankár boszúja folytán az elítelt csalók névsorában olvassa a világ.

— Vigasztalódjék atyám, — mondá Szelényi, — mindent megkísérlek a hamis váltók megsemmisítése végett.

A vigasztalás hasztalan volt. Másnap reggelre már nem fájt az atya szíve, elküldte lelkét oda, hol a legigazabb bíró ítél. Kiszökött éjjel ágyából s reggelre a város melletti erdőben halva találták. Agyonlőtte magát, leszámolt az élettel.

Öröm helyett gyász, esküvő helyett temető; ilyen az élet bonyodalma.

De ez még nem volt elég a csapá-ból. Alighogy az utolsó köny lehullott az atya sírjára, a temetőből hazajövet — otthon két idegen ur várta Szelényit, kiknek négyeszmeköztt fontos és sürgős mondanivalójuk volt. Meg is mondták, de hogy miről beszéltek, azt Ágnes nem tudta, nem is kérdezte, fajó szíve nem volt rá kíváncsi. Kristóf se mondta meg; nem merte megmondani.

Néhány hét múlva, — a gyász kezdete óta, ismét ott látjuk Agnest ablaka előtt, dermedt vonásain fásult kinyomata túl a bánatnak, az egykori szép arcot vészszertű alakká silányította a pár hét, de minő hét?! — Szegény Ágnes, egykor viritó rózsá, később hideg márvány, most vészszertű arc, melynek szemében a fájdalom mellétt maradt még egy kevés fény, — de minő fény?! Sári lámpához hasonló.

Épen halottak napja volt, esteledni kezdett, temetőbe készültek az emberek, Ágnes is oda készült, neki is volt kit siratni. Sirhatna itthon is, de a bánat édesebben, gazdagabban hullatja a könyeket a hant fölé.

Most eselédje lépett a szobába s egy kicsinyke dobozt adott át urnőjének, jelentve, hogy azt egy idegen szolgálta hozta, ki egyuttal feleletet is vár.

Az átvett dobozt fölbontva, abból egy levélkét húzott elő Ágnes, s amint átfutotta tartalmát, pirulni kezdett a halvány arc, emelkedni a bugyitört alak, majd büszkén kiegyenesedett, szeméi villámokat szórtak az ajtó felé — s az idegen szolgát behivatá. És midőn az bejött:

— S o h a . . ! — ez a válaszom; most mehetsz!

Ennyit mondott a távozó szolgának. Azután görcsösen zsebébe gyúrta a kis dobozt, beburkolta magát fölöltőjébe s elsietett a temetőbe.

Memento mori!

Tolongság voltak a temetőben, köztük Ágnes arca volt a legföltünőbb. Nem a bánat, de az öröm egy bizonyos sugára tündökölt szeméből. Diadalittas arccal állt meg a sírdomb előtt, meggyújtotta rajta a kegyelet fátylát, melyeknek fényénél érdeklődve néztek a közelben állók, mit művel Ágnes, a gyászoló idegen.

Az új sír előtt két fejta volt, egyiken apjának neve, — erre koszort kötött, a másikra nem. Elővette zsebéből a kis dobozt s abból egy diónyi nagyságu papirgombolyagot, melyet midőn szétterített, rajta azon házassági szerződés szövege volt olvasható, mit egykor Goldbergernek arczába vágott, most egy írónnal azt írta a szerződésre: „Soha“!, ez alá pedig nevét: „Daróczy Ágnes.“

Széles, piros szalaggal rákötötte a szerződést a másik fejfára, melyen ez a név volt olvasható: „Szelényi Kristóf“. Azután letérdelt, átölelte a két fejfát s megerezte könyeit azok fölé.

A közelben álló temetői népség azt suttogetta, hogy Ágnes két halottat gyászol: atyját s a Goldberger által párbajban agyonlőtt völegényét. De a koszorúról s a fejfára kötött papirosról nem tudtak fölvilágosítást adni. Tudbattak másnap, ha elolvasták, mert a papir még sokáig rajta maradt piros szalagjával.

Vajjon fölért-e e papir-rongy egy koszorúval . . ?

Barsi A.

A temetőben.

Van, van egyenlőség, — mondják — a síri világban, Ahol örök álmát fogja elérni ki-ki.

Ámitás . . ! Im, katolikus nem ereszt be protestánst a temetőbe; — s viszont ez kizorítja amazt. —

A szeretet karján vallás-gyűlölet megy a sírba, S azt a koporsóban hely'zi el a kegyelet;

A szeretet s kegyelet v á l a s z - f a l a t alkot e helyt is: Jámbor egyenlőség, a te uralmad-e ez . . ?!

Ah, igaz . . . itt porlunk mindnyájan, földi bajok már Nem bántják álmunk . . ! Há t m i n e k á l l a z a f a l ?

Luna.

térünk szűk volta miatt — csak a ezimeket s szerzőik neveit közzelhetjük. Ezek a következők: Két krajczár (elbeszélés), írta Balázs Sándor. — Egy fölösleges ember naplójából, írta Turgeyev Iván. — Oh szívem, ne nyilj meg! (költmény), írta Zongor Pál. — Petőfi egy olasz költő dalában, írta Radó Antal. — Gounod és Sarah Bernhardt. (A maestro napójából). — Nemzeti színház. (A „Csalhatatlan” előadása). — Irodalom. — Művészet. — Vegyesek. — Melléklet: Paulay Ede, a nemzeti színház dr. mai igazgatójának arcképe, Kozmácz F. m. k. udv. fényképezővel. Arcképe mind minden 3-4-ik számban hoz mellékletül a Koszoru, egyik másik nagyobb kiadóseinkről. A lap halvány színű, finom papíron, negyedrétegelésű, két egész íven s izléses kiállítású bojtokkal ellátva (mely vegyes közleményeket is tartalmaz) egyszer jelenik meg minden héten. Kiadóhivatála: Budapest, Váci utca 1. sz. Előfizetési ára: egész évre 8-, félévre 4-, negyed évre 2 ft.

Pozsony ezimén — az általunk már korábban is jelzett politikai, társadalmi és közgazdasági napilap októberhó 1-től kezdve megindult s elegendő változatos tartalmából ítélve, jó szöveget tehet idovel a földvidéki magyar érdekeknek s az ily irányban leendő működést e lap külön pártként föl is vette programjába. Szerkesztője s kiadóhivatálosa: Ráth Ferenc. Lapunkhoz hasonló nagyságu íven jelenik meg. Előli etheti rá: Pozsonyban, egy évre 14-, félévre 7-, negyedévre 3-, egy óra 1 ft 50 krral.

Nyilttér. *)

Válasz.

A „Dixit cacabus ollae” ezimű közleményre, mely a Bars mult-heti számában jelent meg, legfőbb kötelmennek tartom a válaszadást.

A közlemény szerzője a főispánt akarván védeni egy konferenciában tett nyilatkozatáért, e nyilatkozat fölött a közönség ítéletét már megtette és bizonyára nem a közlem. szerzője véleményének adott igazat; ezt érezve és tudva, a közl. szerzője is a védelmet nehéz dolognak tartván, a tárgyalásig helyett, ész és érv hiányában, minden ok nélkül, szokott vakmerőségével nekiment egy érdemekben megöszült derék férfinak és veleszületett malicziájával, a legalávalóbb módon támadja meg.

„Azon egyén”, kit a közl. szerzője megtámad, adatokkal bebizonyítható: nem „egy-két napra”, hanem hetek és hetek multával vállalt hivatalt, azt is sok barátjának és jóakarójának rábeszélésére. Azon belső küzdelmet, melyet „azon egyén” magával vívott, nem akarom esetenli, azt mások fölfogják és megérteni képesek; ön azonban, kibén szív és szívetet soha sem volt, megérteni úgy sem fogja.

A közl. szerzőjének a tapintat és helyes érzék soha tulajdona nem lévén, ez alkalommal figyelmeztetni kívánom: máskor, midőn börtönyt: kar előidézni körülfelkintőbb legyen, mert midőn „azon egyén” sérteni, rágalmazni és bántalmazni akarta, midőn e „tévedését” szemérem lobbantja, és ezzel neki ártani akar: nem gondolja meg, hogy megyékben igen előkelő állásban számosan vannak, kiket a sors szinte reakényszerítet a hivatal-vállalásra; s így ezek ellen, ha ez oly nagy „tévedés” volt, szinte sériést követett el; az ilyen ok nélkül sértetgető a társadalom egy különös elnevezéssel bélyegez meg, — mit ez alkalommal használni nem akarok.

„Azon egyén” tévedése fölött nem „barátság, rokonság hnyt szemet”, hanem az elismerés, azon érdeméknél fogva, és azon szabadelvű és független magatartása miatt, mely a multban is lépteit vezérel; és hogy „azon egyén” hogyan jutott mindezekhez, csak azon szempontból elevenítem föl, mivel a jövő választásban és egy az 1847-ben történt választásban e g y e s e k r e igen nagy analógiát látok. A nevezett évben M a j t h é n y i főispán a még el nem mult három év előtt akarván a megyében a választást megújítani és az akkori alispánt, S i m o n y i Ferenczet mindenáron

*) E r o v a t t a r t a m á r t n e m f e l e l ő s a S z e r .

megakarván buktatni, ezt a megye jobb érzésű és igazság-szerető választói sérelemnek tartván, a legerélyesebb mozgalmat inlitottak meg a főispán ezen önkénye ellen; e mozgalomban „azon egyén”, befolyása és népszerűségénél fogva, a legfőbb szerepet vitte és sajnos, tetemes anyagi áldozatokat is hozott az akkori szabadelvű megye tekintélyének fontartása érdekében. Igaz, ez okozta anyagi romlását, de ezideig biztosította számára azon páratlan elismerést, melylyel a megye nagylelkűsége őt mindenkor állására egyhangulag megválasztotta.

A megye választó-közönségét sérti a közlemény szerzője, midőn azon egyén választása fölött pálezát törve, azt hozza föl, miszerént e dologban a megye mintegy könnyelműen „szemet hnyt”.

Kiket az irigység, gyűlölet és ellenségeskedés vezérelnek, azok a legtisztább jelleű, — a népek és nemzetek érdekében működő és magukat igazán fölaldó — férfiak tettei fölé is a feledés fátyolát igen hamar akarják rá borítani. „Azon egyén” nemes intenziójának ön előtt beigazolására ide igtatok egy véletlenül kezeimhez jött béli meghívót, melynek tartalma a következő:

„Tekintet Tábllabíró ur!

Míg a népnevelés eszméje a nemzeteket boldogító külföldön a cselekvés mezejéi megérleltetvén, uszorával adja vissza az éber népek ápoló szorgalmának gyümölcsét; — nálunk az elmelet rideg régióból nem bontakozhatva, a tanácskozó testületek teremében maiglon lebilineselve tartatik, — az ige testté nem válhatik, — mert a népnevelés egyetlen emelvényje, pénz-erő nélkül, pusztan elhangzott szó marad. E tétel valóságáról meggyőződván egyes helyhatóságok tényeg intézkedések, de végzéseik, mint Bars megye Rendelő is ezélehoz vezetők, és hatalmasok születésük percében elalémitattak, s mi helyhatóságilag nem létesülhetett, a népnevelési töké első alapjának letételére fennmaradt a társadalmi tér, táncvizsgának rendezése járásokint, melyekből az illető tisztisellők buzgalma a g egy p í r év alatt — ezer pótokat jóval haladó töké már is lelett, melynek rendszeren kezelt kamatja, kitűzött nemes ezéle fordítatik.

E ezéle rendezeték jövő június hó 7-ik napja esti 9 órára 1 ft. 20 kr. pp. bemeneti díj mellett kebeles Léva mezővárosi fogadó teremé en táncvizsga, melyre tekintetes Tábllabíró Urat hozzá tartozóival együtt mint a fenséges eszme hó pártfogóját nem ezélem buzdit ni, csupán a határlóról börtorkodom értesíteni — tudva — hogy buzgósága Tekintetes Tábllabíró U nak nem fogja — a töké növesztésének ez egyetlen módjától pártfogását megvonni. Szívességébe ajánott kálkülös tisztelettel maradok

Kis Salló, május 1-jén 1846.

Tekintetes Tábllabíró Urnak

alázatos szolgálja
F á b a S i g m o n d,
Lévai Járás főbírája.

Meg kell jegyezmem: a bál, fény- és nagyszerűségére, a Léván tartottak közt páratlanul áll. „Azon egyén” nem kimélt fáradságot, bentazni nemcsak Bars megyét, de összekötetései és közkedveltségénél fogva a szomszéd vármegvéből is a legszebb közönséget vonzotta e bálra, mely igen szépen jövedelmezett, de mely bál „azon egyénnek” háromszorannyi kiadásával járt.

„Azon egyén” midőn azon szerencsétlen időszakban hivatalt vállalt, a Bacs-korszak egész ideje alatt, Nagy-Salló és vidéke annyira demoralizálva volt, hogy a személy- és vagyon-biztonság a szó teljes értelmében veszélyeztetve volt: lopás, rablás, veremtörés napirenden, — még a vásárok is a szó teljes értelmében kiraboltak stb. Ezek így állván, azon egyén föföladatául tűzte ki, a rendet helyreállítani, s hogy mily sikerrel, a t jól tudjuk; Nagy-Salló ma a legvirágzóbb és legjobb nagyközségek egyike Bars megye területén.

„Azon egyén” irányában a vármegyének kötelezettsége nincs, — ebben az egyben teljesen igazat adok a közlemény szerzőjének, de a választó-közönség „azon egyént” elejteni még sem fogja. „Azon egyén” nek vannak elvitázhatlan érdemei és igen jeles tulajdonai: igazságszeretete, páratlan becsületessége, egyesek irányában tanusított jóakarata magaviselete, hivatalos állásának mind-nykor tiszteletben tartása, mely

állással soha egyesek irányában vissza nem élt, a legválság sabb időben személyes jóindulata- és ismert tapintatával járásában a rendet és békét mindenkor föntudta tartani. Irányában ezekért a megyének kötelezettsége nincs, de járásában (leszámitva a közlemény szerzőjét) őt ilyennek tudva és ismerve, mindenki bizalmát, szeretetét és tiszteletét bírja. „Azon egyén”, igenis, mindezekkel dicsekedhetik, de vajjon a közlemény szerzője, ki „azon egyént” elég merész volt megtámadni, mily érdemeinél fogva volt följogosítva őt ily vakmerőleg megsérteni. Érdemeiről nem beszél és nem tud senki, mert a közlemény szerzőjéről csak annyit jegyezhetünk föl ezideig, hogy „lett”, és alig van kilátás, hogy nemes tettei még ezután következzenek.

A közlemény szerzője egy éretlen vicezet is akart csinálni, midőn „azon egyént” Afrikába akarja küldeni. Ő megél Bars megyében is, de Bars megye tisztikarára nagy bátorítás megnyugvás ez a jövőre nézve: hogy van egy hely föltalálva, hova a munka és fáradság emberei elmehetnek, Bars megye igazán páratlanul áll, midőn ily nagylelkűség vezérli egyesit az érdemek elismerésében.

A közlemény szerzője halhatatlan érdemeket szerzett magának; hálás köszönetét fejezheti ki iránta a megye önértetes tisztikara és a megye választó-közönsége a megyeház termében, de hogy mily alakban fogja a közlemény szerzőjének arcképét levétemi, az — ugyhiszem — a legelső megyegyűlés tanácskozásából fog kitűnni.

Szörnyeket csak képzelünk, — de még nem látunk, és ime: a XIX-ik században semmi sem lehetetlen, Bars megyében ilyen is van.

Végül még azon megjegyzést akarom koezkatatni, ha „azon egyén” oly nagy semmi és senki Bars megyében, akkor mines értelme azon dolgoknak, melyek ellene, — most ugyan nagyon kevesek részéről, — de tüzzel-vassal történnék, még pedig az eszközök megválogatása nélkül. Midőn tehát e valóságos hajszában mind-nki csak kompromittálja magát: — ugy ez „azon senki és semmi” ellen: esztelen eljárás.

Végre ön Bars megye intelligenciáját sérti meg, midőn „azon egyén” ellen ily eszközökkel lép föl és nem gondolja meg, hogy a koczka nagyon is ön-maga ellen fordulhat.

„Clara pacta, boni amici” — az ön által megtámadottak e barátságból nem kívánnak; furesa kompánia lehet, kikkel ön barátságban áll! *)

N. E.

Szerkesztői üzenet.

M.—J.-nak J á s z b e r é n y. — A mult hó 30-án tettünk postára egy koncepczió. Az első fejezete elég folyékony, a középső két rész azonban a svájcziai utáizata, míg a három utolsó gomolygába gyurt részlet annyira olasz, hogy makaroni nélkül nem is képzelhető. — Valóban mind eredeti a maga nemében; — jó apetitust kívánunk hozzá! De mi nem ilyent kérünk, hanem olyant, amelyben füstölőve szikrázik az eszme. — Szives üdvözet!

N.—L.-nak J o l s v á n. Na, you lakonéze történt az intézkedés. Mi megkaptuk a küldeményt. — Gratulálunk!

„Á m o r r a b j a”. Forma, rhythmus és a rim — mind jó, egész kis modern-ballada; csak az az egy hibája van, hogy hosszúra nyújtott terjedelménél fogva tért nem adhatunk neki. A lapunkban szokásos terjedelmű költeményeket vegye irányadóul s kísérte meg kisebb térben megénekelni eszméit, ez önnek — azt hisszük — sikerülni fog.

P.—S.-nak. Sz ó d ó. Nem közölhető. Másolat, utáizat helyett eredeti eszmét és érdekesebb kidolgozást kívánunk.

*) Adtuk e közleményt egész terjedelmében, hogy a közönség megítélhesse: kinek a részén van az igazság és a tisztesség. — Szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

44. szám. H I R D E T É S E K. November 4, 1883.

Árverési hirdetményi kivonat. 278.
A lévai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság ezennel közhírré teszi, hogy: Weisz Ignác: lévai lakos végrehajtónak ifj. **Tóth József** lévai lakos végrehajtást szenvedő elleni **47 ft 52 kr** tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a Lévai kir. bíróság területei lévő s a lévi 540. sz. tjkvben A + 2 sorsz. alatt ifj. Tóth József tulajdonul fölveit **fekvőségére** 233 rt o. é., továbbá az A + 3 sorsz. alatti **fekvőségére** 100 ft o. é., végre a lévai 737 sz. tjkvben B 400 t. a. az A I 1—4. sorsz. alatti **fekvőségbeni** 1/10 rész illetményére az árverést **63 ft**ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a főnebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi **december hó 10.** napján, déle 6-tól 10 órákor, **Léva** mezővárosában, a kir. telekkönyvi íktató-hivatallban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fognak.
Árverezni s ándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának **10%** át, vagyis a lévai 540. ivben az A + 2 sorsz. alatti fekvőségére, 23 ft 30 kr., az A + 3 sorsz. ala tíra 10 ft o. é. és a lévai 737. sz. tjkv en az A I 1—4 sorsz. alatti fekvőségbeni 1/10 rész illetményre 6 ft 30 kr o. é. készpénzben, va y az 1881. LX. t. ez. 42. §-án jelzett érfo yammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. s. kelt igazs. gúgymis. teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírtan a kiküldött kezéhe letemi, avagy az 1881. LX. t. ez. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bírósá nál eléleges elhelyezés nél kiállito.t szabályszerá elismervényt átszolgáltattai.
Kelt Léván, 1883. évi májushó 29. napján.
A lévai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. **GYENES JÓZSEF**, kir. járásbíró.

FINOM ALMA
kapható,
száza 1 ft., — választva 1 ft. 50 kron
L é v á n,
a vár átellenében, 17. számú házban.

Minek PESTRE?
Minek BÉCSBÉ?
mikor nálam minden előpénz nélkül
75 krajczáros részletfizetésre
HOWE-, ANGER-, SINGER-, WEHLER-
& WILSON-
G É P E T

280. 38-32. **5 évi jótállás mellett kapni.**
Családi ezélokra 5 évi jótállásom mellett Singer-gépeket ajánlok 36 ftért. Öreg gépek becsérletnek, vagy igazittatnak jutányos áron; géptük, részek és esolnak, raktáromon mindig találhatók.
FISCHER MIKSA kereskedésében
Léván.